

פחד דוד

פרשת נצבים

כ"ח אלול תשע"ה

783

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

ישראל ערבים זה לזה

והנה האחדות והערבות האמיתית היא בזמן שהכל מכבדים ומוקירים זה את זה, גם בזמן שהם שונים אחד מן השני ואינם בעלי מעמד שווה. ובזמן שהעשיר אינו מתגאה בעושרו והחכם אינו מתנשא בחכמתו, רק אז יכולה לשכון בקרב העם אחדות אמיתית. אם כן המעלה האמיתית היא לשכון ולהימצא באחדות ובאחוה גם בזמן שלשני יש מעמד גבוה משלי. ומשמע שיש לנו לחוש ולהרגיש אהדה כלפי זולתנו הגם שאנו מצויים במעמד פחות מהם, ולמעשה בזה נמדדת אחדותם וערבותם של ישראל, כאשר הם מסוגלים לחיות באהבה ושלוש ביניהם אף כשאינם שווים דרגה ומעלה, ואדרבה, חשובי העם וראשי אינם מנצלים את מעמדם לרעה אלא מחפשים להיטיב עם זולתם תוך ניצול מעמדם הרם לטובה, מתוך ידיעה שאם הקב"ה זיכה אותם להגיע לזו המעלה, הרי שיש להם לנצל את מעמדם האיתן בכדי להיטיב עם כלל הציבור.

ובזמן שהקב"ה מבחין שבניו אינם מתנשאים זה על זה אלא חיים באהבה ואחוה שלום ורעות, מיד ממחר הוא לכותבם ולחותמם לחיים טובים ולשלוש. וכבר אמרו רבותינו (עקצים ג, יב) שאין לך כלי מחזיק ברכה יותר מן השלוש. והיינו שבכוח השלוש והאחדות להרבות אושר טובה וברכה בקרב עם ישראל ולהרבות להם אוצרות ממוענות השפע.

הנה דרך העולם במשפט בשר ודם, לזמן לדין רק את אלו אשר נחשדים בעבירת עבירות הנוגדות את חוקת המדינה, ואילו שאר בני האדם שהקפידו לשמור את חוקי המדינה - אינם מזומנים לדין. לעומת כן במשפט של מעלה, הקב"ה דן את כל בני עמו בין צדיקים ובין רשעים, בין הדבקים בתורתו ובין הדבקים בדברי חולין. והנה עובדה זו מעמידה אותנו על הערבות הקיימת בין כלל עם ישראל, שלעיתים לוקים הצדיקים בעוונות רשעי הדור, ועל אף שהם מצד עצמם לא עברו אפילו על הקלה שבעבירות, מכל מקום הם נידונים בעוונות הדור. כמו כן מציאות זו באה ללמדנו שאסור לו לאדם להאמין בעצמו עד יום מותו, ועל אף שהאדם דבק בדרך התורה והחסידות, מכל מקום יתכן שפעם נתגנב לליבו הרהור גאוה, ובהיות שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה, הוא עתיד לתת דין וחשבון על כך.

והעולה מאלו הדברים שאל לו לאדם לומר שלום עלי נפשי, ומתוך שהינו דבק בתורה ומצוותיה יחשוב בליבו שהוא את שלו כבר עשה ואין לו על מה לשוב בתשובה. אלא אדרבה, אומר רבי ישראל סלנטר זצ"ל שכל זמן שהנר דולק אפשר עוד לתקן, כלומר, כל זמן שהנשמה חיה וקיימת בעולם הזה, היא יכולה להמשיך לעלות ולהתעלות בקדושה וברוחניות, על כן על כל אחד להעמיק חקר בעצמו ולפשפש במעשיו שמא נכשל באיזה דבר, ובפרט שנאמר (קהלת ז, כ) "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא".

והחי יתן אל ליבו להרבות אהבה ואחוה שלום ורעות בקרב עם ישראל, וכפי שכבר אמרנו - השלוש הינו כלי הברכה המחזיק ביותר עלי אדמות.

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' א-להיכם, ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל. טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחוטב עציך עד שואב מימין". (דברים כט, ט-י)

הזוהר הקדוש מסביר פרשה זו ואומר שהפסוק "אתם נצבים היום" רומז ליום ראש השנה עליו נאמר "היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולם". ורצה משה רבנו לרמוז לעם ישראל שכשם שעתה כלל עם ישראל ניצב לפניו ושומע את דברי ה' יתברך, כך גם ביום ראש השנה עתידים כלל עם ישראל לעמוד לפני מלכו של עולם ולהישפט על מעשי השנה שחלפה.

ומפני מה בחר הקב"ה לשפוט את בניו ביום ראש השנה, היות וביום זה נוצר האדם, והקב"ה נפח בו נשמת חיים מן העליונים. אם כן ביום ראש השנה עורך הקב"ה בירור וחשבון נפש האם היה כדאי לו לברוא את האדם כיון שהוא הולך בדרכיו, או שמא טוב היה שלא נברא משנברא. ומבארים המפרשים (עי' פע"ח שופר ה) שהנאמר "היום הרת עולם" רומז על הורתו ובריאתו של האדם ביום ראש השנה. ויש לשאול מפני מה נאמר "היום הרת עולם" ולא נאמר "היום הרת אדם"?

ויש לבאר שיש בלשון הזו ללמדנו שכל בריאת העולם היתה בעבור האדם ולמענו, ולא עלה העולם במחשבה לפניו יתברך אלא בשביל האדם. אם כן יש בזה להעמידנו עד כמה גדולה האחריות על כתפינו ועד כמה יש לנו לעמוד ולהתייגע בכדי להצדיק את בריאת העולם שכאמור נברא למענו. והנה חייב כל אדם לחשוב בכל יום - בשבילי נברא העולם, ובזמן שבראשו של האדם עוברת מחשבה זו, אזי הוא נותן דברים אל ליבו לשפר את מעשיו ולדבוק בדרך התורה והמצוות.

כשעליתי לצינון של הצדיק רבי ברוך ממזיבוב זיע"א השוכן על יד ציונו של הבעש"ט הקדוש זיע"א, ראיתי שם ספר הקרוי "אהוב ישראל" שנכתב על ידי הרבי מאפטא זצ"ל. כשפתחתי את הספר והחילתי לעיין בו ראיתי שבעל הספר (פרשת נצבים ד"ה אתם) מקשה ושואל על הפסוק "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' א-להיכם, ראשיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל", מפני מה נכתבה המילה "כולכם" שלכאורה כוללת את כלל עם ישראל כולו, ולאחר מכן ביארה ופירטה התורה את כל הסוגים של הציבור מן החשובים ורמי העם ועד הפשוטים. לכאורה המילה "כולכם" כבר כוללת בתוכה את כל הסוגים שבציבור, ולכן קשה מה ראתה התורה לשוב ולפרט את כל דרגות העם אחת לאחת באופן פרטני. ועיי' בספרו הקדוש מה שתיריך.

ונראה לבאר שרצה משה לרמוז לכלל עם ישראל שלמרות שהם כלל אחד בבחינת כולכם, עדיין הם מורכבים מדרגות ושכבות שונות - מהם חשובים ומהם פחותים, מהם עשירים ומהם עניים, מהם בעלי שררה ומהם פחותי דרגה, ועם כל זאת עליהם לחוש ערבות הדדית ביניהם ולחזק בקרבם את הידיעה שהם כלל אחד כנאמר - "אתם נצבים היום כולכם".

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות	18:15	18:30	18:22	18:33
------------	-------	-------	-------	-------

מוצאי שבת	19:27	19:29	19:28	19:29
-----------	-------	-------	-------	-------

רבינו תם	20:07	20:04	20:06	20:06
----------	-------	-------	-------	-------

המולד: לעדכן זמנים ראש חודש אלול: כ"ל

הילולא דצדיקיא

- כח - רבי יצחק עקריש
- כט - רבי שלמה אמארי לוי
- מח"ס "שו"ת כרם שלמה"
- א - רבי אמנון מוגנצא
- ב - רבי סלמן אליהו
- ג - רבי אפרים הכהן
- ד - רבי אברהם בן יחיאל
- בעל ה"חיי אדם"
- ה - רבי ברוך שלום הלוי אשלג

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרות השבוע: "שוש אשיש בה". (ישעיה סא)

הקשר לשבת: הפטרה זו היא הפטרה השביעית והאחרונה משבע שבתות של נחמה שמפטירין החל מהשבת שלאחר תשעה באב.

"שוש אשיש בה" תגל נפשי בא-להי כי הלבישני בגדי ישע מעיל צדקה יעטני כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה". (ישעיה סא. ז)

שני מיני אהבה יש; יש אהבה מחמת ערבות ומתיקות המצוות בערך עצמן, ויש אהבה מחמת ערבות הגורד והמצוה הוא הקדוש ברוך הוא, כמאמר הכתוב: "ואהבת את ה' א-להיך".

והנה אם אדם פשוט נותן מתנה לאדם, אזי מקבל המתנה לא שמח אלא רק במתנה עצמה שקיבל, אבל אין הוא שמח ומתפאר במה שהאדם הפשוט אוהב אותו כשנתן לו המתנה. אבל אם מלך נותן מתנה לאדם, הרי שהמקבל מתנה מתפאר ושמח באהבת המלך עד שתתבטל הנאת המתנה עצמה באהבת נותן המתנה.

וזהו שאומר הכתוב: "שוש אשיש בה" תגל נפשי בא-להי כי הלבישני בגדי ישע מעיל צדקה יעטני". אין אני שש בטובה עצמה שהלבישני בגדי ישע וכו', אלא אשיש בה' ותגל נפשי בא-להי שנתן לי את כל אלה. "כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה" - כשם שהחתן והכלה שמלובשים בבגדי פאר, ועם כל זה אין עיקר שמחתם בבגדים עצמם, אלא עיקר שמחתם שהם זכו להגיע ליום חתונתם וליום שמחת לבם, כי עונג הבגדים היפים יתבטל בעונג שמחת אפריונם. כמו כן בקבלת הישועה והצדקה מהקדוש ברוך הוא, ישישו רק בה' שהוא הנותן להם הטוב ההוא, שזהו אות וסימן על אהבתו אותם, אבל לא בקבלת הטובות עצמן.

(כוכב מיעקב)

"חסדי ה' אזכיר תהלות ה'". (ישעיה סג. ז)

אמרו רבותינו בתלמוד (מגילה יד.) שאין אומרים הלל בפורים, כיון שקריאת המגילה היא ההלל. וזהו שאומר כאן הכתוב: "חסדי ה' אזכיר" - כשאני זוכר חסדיו את הנס למיניהו ואת סיפור הנס, אזי "תהלות ה'" - הסיפור הוא תהלות ה', כלומר שהוא עצמו נחשב כאמירת ההלל.

(צוארי שלל)

שנת הארץ

בשבוע שעבר הזכרנו שחז"ל קבעו לגבי ד' מינים את זמן הביעור שלהם בשנה השמינית: תאנים עד חנוכה, תמרים עד פורים, ענבים ויין עד חג הפסח, זיתים ושמן זית עד חג השבועות.

לגבי שאר הפירות יש ספק בזמן הביעור, ולכן יש להפקיר את הפירות בהגיע זמן הביעור, ומי שלוקח אותם יתכוון שלא לזכות בהם עד שיעבור הספק בזמן הביעור, כך הם נשארים עדין ברשות הפקר, וממילא הם לא חייבים יותר בביעור. דרך נוספת היא להפקיר את הפירות בכל יום מימי הספק, ומטעם זה יש נוהגים להפקיר יין בערב פסח ובשאר ימות החג.

כמות הפירות החייבים בביעור: כשמגיע זמן הביעור, כל פרי בזמנו, צריך לבער את הפירות שנשארו בבית, אלא אם כן נשאר בבית כמות קטנה של פירות. יש אומרים שכמות זו היא מזון ג' סעודות. לכן אם נשאר כמות גדולה יותר מג' סעודות, יש לבער את הנותר.

החשבון של ג' סעודות הוא שיהיה לכל אחד מאנשי ביתו הסמוכים על שולחנו כמות מהפרי החייב בביעור, לפי הכמות שרגילים לאכול פרי זה בג' סעודות. וכן אם הגיע זמן הביעור של שני מיני פרי, צריך לשער כמה יאכל בסעודה משניהם ביחד, ולא כמה הוא אוכל מכל אחד מהמינים בסעודות שונות.

במסילה נעלה

ישועת ה' כהרף עין

עודני מתפלל לקב"ה והנה ידידי משכבר הימים, אשר לא ראיתי אותו כבר זמן רב, בא לעברי ופתח עימי בשיחה. הוא התעניין אצלי במה אני מתעסק כיום, ואני השבתי לו שאני מתעסק בנדל"ן, עוד הוספתי וסיפרתי לו שכעת הענף בירידה ובמשבר קשה ומצבי אף הוא דחוק ולא נוח.

"יש לי עצה בשבילך, אמר לי הידיד, ישנו בניין גדול ברחוב פלוני שהוא בבעלותי. אם תצליח למוכרו תוך שבוע - תרוויח מעסקה זו הון רב." כך אמר.

למרות שידעתי שזהו משימה קשה וכעת השעה אינה כשירה לכך, בטחתי בקב"ה וסמכתי עליו שיעזור לי למוכר את הבניין, וכך נתתי את הסכמתי לעצת ידידי.

שעות ספורות לאחר מכן, פגשתי באופן פלאי אדם נוסף שאמר לי לפי תומו שכבר זמן רב הוא לוטש את עיניו אל הבניין ההוא ברחוב פלוני, וברצונו לרכוש אותו.

הייתי המום. הנה נזדמן לי הקונה לבניין עוד בטרם חיפשתי אחריו.

סופו של עניין היה שכבר למחרת נתחם חוזה המכירה של הבניין בין ידידי לבין אותו אדם, וכך התחיל להתהפך עלי הגלגל לטובה. מהספק שהרווחתי מעסקה גדולה זו קניתי נכסי נדל"ן, וכך התחלתי לחזור למצבי הכלכלי כבתחילה.

אשתי, שהייתה עדה לכל זאת לא האמינה לאשר ראו עיניי, כיצד בתוך ימים ספורים בלבד התחיל להתהפך עלינו הגלגל לטובה, והאמינה סוף סוף שכל זאת בזכות התפילות והאמונה בה' יתברך שמו".

כך סיפר לי היהודי בארצות הברית.

בני הזוג זכו לראות בחוש את ישועת ה' כהרף עין, ויצאו מחוזקים מאד בעבודת ה' ממעשה פלאי זה. מאותו יום הם החלו לשמור את כל מצוות התורה, ויהודי זה אף קובע מידי יום עיתים ללימוד התורה הקדושה.

בזמן שהותי בארצות הברית בא לפני יהודי אחד וסיפר לי כיצד זכה לשוב בתשובה. וכך היה סיפורו:

בעבר הייתי עשיר גדול העוסק בתחום הנדל"ן. אולם לפתע התהפך עלי הגלגל, משבר קשה פקד את הענף וכל עסקי נפלו אף הם ואני נותרתי בעירום ובחוסר כל.

באותה תקופה קשה זכיתי להכיר את בוראי, ובטחתי בו בביטחון רב שיושיע אותי מצרתי, אך עיקר הקושי והניסיון הגיעו לי דווקא מכיוונה של אשתי אשר הייתה עדיין רחוקה מלהאמין בקב"ה, והיא התלוננה באוזניי: "ראה את המצב הקשה שנקלענו אליו, אפילו שבר לימוד לילדינו כבר אין באפשרותנו לשלם ולא ירחק היום שישלכו את ילדינו מבית הספר. עדיין יש בידינו חובות עצומים על הדירה והמינוס בבנק הולך ותופח". כך הייתה אומרת לי שוב ושוב במר יגונה.

הימים היו ימי הרחמים והסליחות. בראש השנה ישבתי ליד השולחן הריק בבית ופניתי לקב"ה בתחינה ובבקשה: "ריבונו של עולם! אנה ממך, עשה עימי הסכם חדש לשנה החדשה. אני מצידו מחדש את עבודת הקודש שלי אליך ומקבל על עצמי להתחזק בתורה, בתפילה ובמצוות, ואילו אתה - הוכח לי ולבני משפחתי כי לא עזבת אותנו וכי אתה הוא המושל בכל, ואין מושיע מבלעדך". כך התפללתי לקב"ה.

ראש השנה חלף ואחריו הגיע צום גדליה. באותו יום שוב באה אלי אשתי בתרעומת, ושאלה: "כסף אין, אתה עדיין מחזיק במצוותיך ועוד עומד היום בעתענית?"

קשה היה לי לשאת את דבריה ועל כן יצאתי מביתי.

בעומדי בחוץ פרשתי כפי לבורא העולם ואמרתי: "הושיעני אבי, והוכח לנו כי אין לך כל מעצור מלהושיע אותנו מדלותנו".

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

למה רק לו?

יש להזהר מאוד כשאדם מבקש טובה מחבירו, והלה מסרב למלא את רצונו, לא יאמר לו "מדוע עשית טובה זו לפלוני, כפי שהוא עצמו סיפר לי על כך". כיון שבזה הוא גורם לשומע לכעוס על אותו אדם שסיפר זאת.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מי שהכין מקום תצפית - יוכל לראות את המלך

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' א-להיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל". (דברים כט, ט)

הזוהר הקדוש אומר שהפסוק "אתם נצבים היום" מתייחס ליום ראש השנה בו "היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולם". וכשם שבפרשת ניצבים כלל עם ישראל עמד לפני משה על כל מעמדותיו ושכבותיו - מראשי השבטים והזקנים עד חוטבי העצים ושואבי המים, כך ביום הדין כל עם ישראל כולו ניצב ועומד לפני ה' במשפט, ללא הבדל וחילוק בין המכובד לפשוט ובין העשיר לעני. ואמנם כל בני ישראל עומדים לפני ה' במשפט, אך השאלה היא מי זוכה לעמוד בקרבתו ועל ידו יתברך, ולהבדיל, כאשר מלך מרוקו היה יוצא אל חוצות העיר, היו כולם יוצאים מבתיהם על מנת לראות את זיו פניו. וברור הוא שלא כל העם כולו הצליח לראות את פני המלך, אלא רק אותם יחידי סגולה שטרחו והתאמצו לשם כך וקבעו לעצמם מקום תצפית כבר ימים מספר לפני בוא המלך.

ולהבדיל אלפי הבדלות, הקב"ה שהינו מלך מלכי המלכים - דן ושופט את כל העם כולו הניצב לפניו במשפט, אך בעוד שהכל עומדים לפניו - אין הכל זוכים לעמוד על ידו, והכל תלוי במאמצים שהשקיע האדם לשם כך ובעבודה העצמית שעבד בעצמו בטרם התקדשו ימי הדין.

ולכך נתן לנו הבורא ברחמי ימי סליחה וכפרה המתחילים מראש חודש אלול, בהם הקב"ה כביכול יוצא מן הארמון אל השדה בכדי להימצא בקרבת בניו. נאמר (ישעיהו נה, ו) "דרשו ה' בהימצאו, קראוהו בהיותו קרוב". רוצה לומר שהחכם אשר עיניו בראשו ישכיל לנצל את הימים הללו בהם הקב"ה נמצא קרוב אליו, כדי לשוב בתשובה שלימה ולהתקרב לפניו יתברך.

והוא שנאמר (שה"ש ו, ג) "אני לדודי ודודי לי", משמע שאם הנך מקיים בעצמך 'אני לדודי', דהיינו שהינך מתקרב אל הבורא יתברך, אזי תזכה לדודי לי, דהיינו שאף הקב"ה יתקרב אליך חזרה ויעניק בידך את הכוח והיכולת לשוב לפניו בתשובה שלימה.

ואם נתעורר לחשוב נראה שהבעיה העיקרית בדורנו היא שימי הדין חלים מיד לאחר ימי בין הזמנים, בהם יוצאים מן השגרה - מי יותר ומי פחות. ומכיון שהמעבר מימי הנופש העליזים לימי הדין הדורשים רצינות וכובד ראש - הינו חד מדי, לפיכך פעמים רבות אנו עדיין שקועים בחוויות ובזיכרונות של ימי הנופש ועל כן לא משכילים להרגיש כראוי את בואם של הימים הנוראים.

וכבר אמרתי במספר הזדמנויות שמסיבה זו גם אין ביכולתנו לבכות ולקונן על החורבן כראוי, מכיון שמיד לאחר ט' באב מתחילים ימי בין הזמנים, ולפיכך במקום להתאבל על החורבן בדמעות שליש ולחוש את צער השכינה, ראשנו עסוק בתכנון הפגרא הקרבה ובאה.

ונראה שהתרופה לזאת הוא קיום הנאמר (תהלים טז, ח) "שויתי ה' לנגדי תמיד", היינו שעל האדם להרגיש את בוראו בכל שלב בחייו ובכל מעשה שעושה, ולא להתעורר אליו רק בהתקרב ימי הדין. ובזמן שאדם מרגיל עצמו לחיות על פי הנאמר במשנה באבות (ב, א) "עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר ככתבים", אין זה משנה כלל האם הוא בדרך לצאת למנוחה או כבר שב ממנה, כיון שגם בזמנים אלו של לכאורה מנוחה וקלות ראש, הוא ממשיך להיות נאמן למצות בוראו.

וכגון זה, המלך צריך להתנהג בגינוני מלכות גם בחדרי חדרים, כיון שמעמדו מחייב אותו בזאת בכל עת ובכל זמן. ואף אנו שהננו בני מלכים, צריכים להיות יהודים יראים ושלמים בביתנו ובצאתנו, בימי שיגרה ובימי מנוחה כאחד. ואם נשכיל לקיים כל זאת, אזי בהתקרב ימי הדין נוכל להתמלא בכובד ראש וברצינות מבלי לחוש מעבר חד ופתאומי.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך". (א, ל)

עוד הצצתי ואראה מה נעמה חיבת הקודש אשר חבב אל-הינו אותנו, הלא תראה כי בזכרון הברכה הגיע אותה עלינו, ואמר "כי יבואו עליך הברכה", ובזכרון הקללה אמר "והקללה אשר נתתי לפניך" ולא עליך, ולטעם זה אמר "אשר נתתי לפניך", ולא הספיק במאמר כל הדברים האלה.

מן המעיין

"אתם נצבים היום כלכם". (כט, ט)

חמש ימים בשנה שבהם האדם צריך להתעורר מאוד בתשובה ומעשים טובים, לפי שבאותם ימים האדם נפקד ונזכר בפני הבית דין של מעלה.

ואלו הם הימים; שני ימים של ראש השנה, יום הכיפורים, יום השוענא רבא שבו נגמרת החתימה ויום שמיני עצרת שבו נמסרים הפתקין.

ורמז נפלא מצא בזה רבינו יוסף חיים מבבל זיע"א בספרו 'אדרת אליהו' בפסוק "אתם נצבים היום כלכם". כי מילת היום אם נחלק אותה נקבל ה' יום, וזהו רמז לאותם ה' ימים שבהם אנו נצבים ועומדים לפני המשפט העליון, ואז מוטל עלינו להתחזק ולהתעורר ביותר שאת בתשובה שלימה לפניו.

"כי תשמע בקול ה' א-להיך לשמר מצותיו

וחקתיו". (ל, ב)

כל המצות, כך כותב רבינו אלעזר אזכרי זצ"ל בספר 'חדרים', הן כמו מנחה ודורון למלכנו יוצרנו. וכמו שהמקריב מנחה למלך בשר ודם משתדל שלא ימצא המלך שום דופי לא בו ולא במנחתו, פן יטרפנה לו על פניו או ישליכנה לכלבים. כן צריך האדם להיות טהור ונקי מכל עון ואשמה, ומצותו נקיה מכל פניה רעה, ועשויה בזיוו ובהידור ובמורא ואהבה ושמחה רבה, כדי שתקובל מנחתו לזכרון ולרצון ולא תושלך לכלבים.

על דרך שאמרו בזוהר שבזמן שהיו ישראל רצויים לפני השי"ת היו רואין על המזבח המלאך אוריאל בצורת אריה, וכשלא היו רצויין היו רואין מלאך משחית בצורת כלב.

ודע, שהעבירות מלכלכין נפשו של אדם, ושנאויו לפני ה' ולפני כל מלאכיו, ולזה אמר המשורר "חטאי לו ירחיחו בם שכני, אזי ברחו ורחקו מגבולי". ואמר ישעיה הנביא (א, טז) "רחצו הזכו הסירו רוע מעלליכם מנגד עיני".

לכן הנלבב ישוב בתשובה, ירחץ ויטהר מכל עון, ויקבל על נפשו לבלתי יחטא, וכל המצות אשר יעשה משם ואילך יתקבלו ברצון, ויש לו לשמוח ולגיל ברעדה שיעלה ריח טוב כשושנים, וגם כל מצותיו שיעשה יעלו ריח טוב כתפוחים ושושנים וכל מיני בשמים. ואפילו העבירות שעשה בימים הראשונים, על ידי התשובה העצומה באומץ ואהבה רבה יהפכו לטובה ויעשו לו כזכויות.

"כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך

לעשתו". (ל, ד)

רבנו בחיי מוצא כי מצוות התורה נחלקות לשלושה חלקים:

מצוות התלויות בדבור; כגון לימוד תורה, שכתוב בה "ודברת בם", ומצוות קידוש והבדלה, שכתוב בה "זכור", ואמרו רז"ל: זכרהו על היין בכניסתו וביציאתו.

ויש מצוות התלויות בלב; כגון האמונה בקדוש ברוך הוא, שהיא בלב, ומצוות הייחוד ומצוות האהבה לשם יתברך.

ויש מצוות התלויות במעשה; כגון ציצית, תפילין, מזוזה, לולב, סוכה, שופר, מילה, צדקה וכיוצא בהן.

ושלשתן רמזן משה בפסוק אחד: "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו".

מסילות לאמונה

ומעשה שהיה כך היה; איש אחד ביקש לזכות בהגשת הכלי לנטילת ידים שחרית, והבטיח לו שיביא הכלי עם המים סמוך למיטתו קודם זמן השכמתו בעוד לילה. בהגיע השעה היעודה הקיץ החוזה מלובלין משנתו, והכלי לנטילת ידים איננו, כי שכח להחזירו ולא היה יכול לרדת מן המיטה כי לא רצה לדרוך כף רגלו על הארץ בלא נטילת ידים, ולא אבה להקיץ את בני הבית שיביאו לו מים. ועל כן ישב כמה וכמה שעות על מיטתו בלא יכולת לפתוח פיו הקדוש בדברים שבקדושה.

וכל אותן שעות ישב בלא תורה ותפלה, היה היצר מתגבר עליו להכניס תרעומת בלבבו על אותו איש שכך עשה לו, והצדיק עמד בזה ולא הקפיד ולא כעס אפילו רגע אחד.

בהיות הבוקר שוב התגבר עליו יצרו לגעור באותו איש, אולם שוב התבונן כי הקפדה וכעס הלא הוא איסור דאורייתא, ואילו מצות נטילת ידים שחרית אינו אלא מדרבנן. ואף שהוא חמור מאוד, אבל הקפדה היא מדאורייתא, ולא אמר לו ולא כלום, ובזה חיזק עצמו שיכול להיכנס לתקיעות.

מעשה זה, שח האדמו"ר מפינסק קרלין זצ"ל, נוקב ויורד חדרי בטן; כי הלא הרה"ק מלובלין מי יכנס בסוד קדושים ובוודאי לא היה חסר לו זכויות, שלא לדבר מה שהיה מוסר נפשו עבור הכלל והפרט כנודע בשער בת רבים, מלבד גדלותו בתורה. ועם כל זה היה צריך לחפש לו זכות שיוכל לילך עמו אל התקיעות, עד שמצא דבר זה לזכות שהיה לו ניסיון של משהו הקפדה על אחד מישראל לפי דרגתו, והתגבר על עצמו שלא לומר לו מאומה ושלא לפגוע בו.

סיפור זה הוא לימוד גדול עבור כל אחד ואחד, שאין מי שיוכל לומר זיכיתי לבי ויעמדו לי צדקותי אשר עשיתי ביום פקודה, וגם הוא לימוד לידע את מהות עבודת הימים הקדושים.

וגילו לנו חז"ל כי גם זה תלוי בהתנהגות שלנו, כי מתנהגים עמנו בדין כפי שאנחנו מתנהגים עם אחרים: אם אנחנו מעבירים על מידותינו ואיננו מדקדקים עם בני אדם שציערו אותנו - לא ידקדקו גם עמנו בדין. זה מחייב זהירות עצומה במידות דווקא בהכנה ליום הדין ובימי הדין עצמם. יש לנו להתלמד בזהירות מכעס וקפיצת בימים אלה. אם אנחנו אומרים "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון", גם האדם האומר זאת צריך להיות סלחן ומחלן!

מובא בספרים ובסידורים בשם האריז"ל, שיש לקבל על עצמו מצות ואהבת לרעך כמוך לפני כל תפילת שחרית, כי אם אין לאדם אהבת הבריות, אין תפילתו עולה לרצון לפני הבורא. אם כך בכל תפילה - בר"ה על אחת כמה וכמה.

הרי מידות טובות אינן רק פתח תקוה בשבילנו לזכות בדין - גם קבלת מלכות שמים לא תתכן בלעדיהן. הרי הכרח כפול להתאמץ בחדש אלול להתנהג בכל מידה טובה ולרחק הכעס והקפיצא, השנאה והקנאה בתכלית הריחוק, ומן הראוי שנקבל על עצמנו לפני תפילת שחרית אהבת הבריות ולהיות מעבירים על מידותינו.

צריך לחפש זכות

הרה"ק מראדושיץ זיע"א התמהמה פעם אחת בראש השנה מלהיכנס אל התקיעות, ונתעכב זמן רב עד שנכנס. כשנכנס עמד וסיפר, ששנה אחת נשתהה הרבי הקדוש מלובלין זיע"א זמן רב מאוד עד שנכנס אל התקיעות. נכנסו אצלו תלמידיו לבקש ממנו שיצא אל התקיעות, ואמר שאינו מוצא זכות בעצמו שיוכל לילך עמו אל התקיעות, עד שאחר זמן עמד והתבונן וחישב ומצא, שבמשך כל השנה לא היה לו כעס והקפדה על שום אחד מישראל, ופעם אחת ארע לו ניסיון גדול ועמד בו.

עצה טובה לזכות ביום הדין, מצטט הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל בספרו "עלי שור", מדברי חז"ל: "מהו אהיה אשר אהיה - כשם שאתה הווה עמי כך אני הווה עמך: אם פותחין את ידיהן ועושין צדקה, אף אני אפתח את ידי. שנאמר: יפתח לך ה' את אוצרו הטוב. ואם אינן פותחין את ידיהן מה כתוב שם: הן יעצור במים ויבשו" (מובא ברמב"ן שמות ג, יג).

הרי זה ממש "ה' צלך על יד ימינך - אדם מראה אצבע, מראים לו אצבע; אדם מראה יד, מראים לו יד!" זהו כלל גדול בהנהגת הקב"ה עמנו: כל ההנהגה העליונה תלויה במעשים שלנו.

וכך הרי אמרו בגמרא (ר"ה יז): "אמר רבא כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו שנאמר נושא עון ועובר על פשע - למי נושא עון? למי שעובר על פשע"

וביאר רש"י: "המעביר על מידותיו שאינו מדקדק למדוד מדה למצערין אותו ומניח מידותיו והולך לו כמו אין מעבירין על המצוות, אין מעבירין על האוכלין - מניחן והולך לו. מעבירין לו על כל פשעיו - אין מדת הדין מדקדקת אחריהן אלא מנחתן והולכת."

זהו פתח תקוה נכבד מאד לקראת יום הדין, כי מה נעשה עם רוב פשעיו! אם ידקדקו עמנו בדין!

אנשי אמונה

ארחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

באחת השנים בהן נערכה הילולת כ"ק הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א הגדול במרוקו, חלם כ"ק מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, חלום. בחלומו נודעו לו מספר פרטים על ארץ ישראל ועל אירועים שונים שעתידיים להתרחש בה בימים שלאחר מכן.

מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א שמר את דבר החלום בלבו במשך מספר ימים, וביום הראשון של ראש השנה סיפר את תמצית האירועים בדרשתו.

היהודים חברי הקהילה שהאזינו לדרשה ושמעו את דבריו המופלאים של מו"ר שליט"א על קבר יוסף הצדיק שבארץ ישראל, התפלאו מאד למשמע הדברים, ותמהו: מדוע בחר מו"ר שליט"א לדבר ביום גדול זה, יום ראש השנה, דווקא על קבר יוסף הצדיק? ומדוע מצא לנכון לספר על פורענות שתבוא על ישראל במקום?

אך איש מהמאזינים לא העז לומר למו"ר דבר. הוחלט להמתין עד לאחר צאת החג ואז לברר מה עלה בגורל קברו של יוסף הצדיק במהלך החג. במוצאי החג הקדוש החלו להגיע השמועות הרעות אודות תקיפת הפורעים את מתחם הקבר על מתפלליו בעיצומו של היום הקדוש - יום ראש השנה.

כשנודע היקף הפגיעה ביהודים בארץ ישראל - הבינו ציבור השומעים כי מו"ר זכה וגילו לו דברים אלו טרם זמנם, על מנת שיעורר את העם לתשובה, ובדברי התורה שלו יפעיל במרומים את יוסף הצדיק כדי שיגן על עם ישראל מפני אויביהם.

